

Mahidol University's New Determination Statement: "Wisdom of the Land"

Assoc. Prof. Dr. Somseen Chanawangsa
Fellow of the Royal Institute of Thailand
June 3, 2008

To appreciate the meaning of Mahidol University's new determination statement, "Wisdom of the Land," it is first necessary to take into consideration two key words involved: *mahidol*, the university's name, and *paññā*, or the Buddhist conception of wisdom.

The meaning of *mahidol*

The word *mahidol* is derived from the Pali, and also Sanskrit, *mahī* "land" + *tala* "ground, level." *Mahītala* can thus be translated as "the ground of the earth." Other words in Thai with the same morphological structure and meaning are *phasuthadol*, *phuwadol* and *methanidol* (derived respectively from *vasudhā* + *tala*, *bhuva* + *tala* and *medanī* + *tala*. This whole set of words, which can be found in the 1999 edition of the Royal Institute's *Thai Dictionary*, can all be translated as "the ground of the earth; the surface of the earth."

Apart from the Thai dictionary, the meaning of *mahītala* can be elucidated with the help of the following reference sources, thus:

The Pali Text Society's Pali-English Dictionary by Rhys Davids defines *mahī* as: "the earth," and *mahītala* as "the ground (of the earth)"

Apte's *Practical Sanskrit-English Dictionary* defines *mahītala* as "surface of the earth."

Similarly, *A Sanskrit-English Dictionary* by Monier-Williams offers the senses of *mahī*, *tala* and *mahītala* as follows:

mahī: " 'the great world,' the earth (in later language also = ground, soil, land, country ...);

tala: "surface, level, flat roof (of a house) ..."; and

mahītala: "the surface of the earth, ground, soil"

Finally, *A Practical Sanskrit Dictionary* by Macdonell provides the following senses for *mahī*: "earth; ground, soil; land; country, kingdom ..."; and for *tala*: "surface, plane; ... -° often not to be translated."

From the data above it can be concluded as follows:

The word *mahītala* (from *mahī* + *tala*) in Pali and Sanskrit, literally means "the surface of the earth; ground." However, as the word *tala* at the end of the compound often carries no extra meaning, the word *mahītala* (becoming *mahitala* and *mahidol* in Thai), the

word *mahātala* simply means “earth; ground; soil,” and has come to mean “land; country; kingdom” as well.

Paññā: the Buddhist conception of wisdom

As the value of information is highly treasured in the present age of information technology, it is worthwhile to make a three-way distinction between data, information and knowledge.

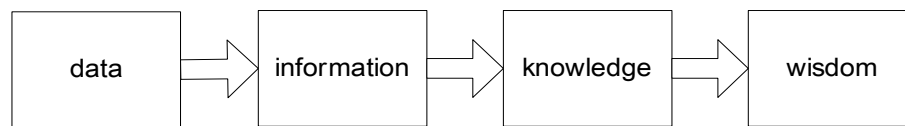
Data refers to a set of discrete facts and figures, judged to be of value only when they serve as raw materials to be processed into information.

Information refers to a set of processed data whose interpretation is ready to be put to use for some purpose.

Knowledge refers to a cognizance and understanding of a set of systematically organized information for a specific use.

From a Buddhist vantage point, it becomes evident that a case can be made to carry the data–information–knowledge continuum one step further: what lies beyond these three is *paññā* or the Buddhist conception of wisdom.

In a nutshell, the progression from data to wisdom can be depicted in the following diagram:

In his book *Education for Sustainable Civilization*, the Venerable Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto) has this to say about the relationship between wisdom and knowledge as follows:

“In sum, the two aspects of wisdom which are of utmost importance are: the wisdom to arrive at the truth about the cosmic law of nature, and the wisdom to apply that knowledge in establishing systems and models for conducting one’s life and human society in such a way as to derive the highest benefit from that truth”

On another front, since “knowledge,” which is a multifarious notion, varies in kind and degree, it is important to emphasize the dynamic aspect of “wisdom” as an act of cognizing and understanding, not merely as a possession or end-product. Cast in this light, wisdom—referring to all higher faculties of cognition—serves as a guarantee for humankind to access knowledge at every level, ranging from ordinary knowledge in everyday life up to the highest level, called *sambodhi* “enlightenment,” namely the penetrative knowledge of the truth of life which leads to the final deliverance from suffering. *Paññā* “wisdom” is thus a critical concept in the Buddhist tenet, the peak of the “threefold training” (after *sīla* “moral

discipline,” and *samādhi* “concentration”). Therefore, having “wisdom” as part of the determination statement of an institution of higher education is aptly justified.

The appropriacy of the university’s new determination statement

A query might be raised as to the appropriacy of Mahidol University’s new determination statement—“Wisdom of the Land,” which is ostensibly built around the meaning of *mahidol*, the personal name of H.M. the King’s father, H.R.H. Prince Mahidol of Songkla. On closer analysis, however, it becomes clear that the university’s determination statement is also highly significant in that it states the university’s resolve to achieve its goal in the administration of higher education. Since the university’s name was graciously bestowed by H.M. the King, having a determination statement in consonance with the name must also be regarded as a tributary gesture to further enhance His Royal Highness’s glory.

In conclusion, the phrase “Wisdom of the Land.” is indeed appropriate as a determination statement for Mahidol University.

References

- Apte, Vaman Shivram. 1965. *The Practical Sanskrit-English Dictionary*. 3rd ed. Delhi: Motilal Banarsidass.
- Davids, T. W. Rhys. 1921–1925 [1966]. *The Pali Text Society’s Pali-English Dictionary*. London: Luzac & Company, Ltd.
- Macdonnell, Arthur Anthony. 1958. *A Practical Sanskrit Dictionary*. London: Oxford University Press.
- Monier-Williams, Monier. 1899 [1964]. *A Sanskrit-English Dictionary*. Oxford: Oxford University Press.
- Payutto, P. A. (Phra Brahmabunabhorn). 1996. *Education for Sustainable Civilization* [in Thai]. Bangkok.
- The Royal Institute’s Dictionary B.E. 1999* [in Thai]. Bangkok: The Royal Institute of Thailand.
- Stair, Ralph M. and George W. Reynolds. *Principles of Information Systems*. 4th ed. Cambridge: Course Technology.

ปณิธานใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดล: “ปัญญาของแผ่นดิน”

รศ.ดร.สมคิด ฆานวังสะ ราชบัณฑิต

๓ มิถุนายน ๒๕๕๑

เพื่อที่จะรู้ซึ่งถึงความหมายของปณิธานใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดล คือ “ปัญญาของแผ่นดิน” ก่อนอื่นจำเป็นต้องพิจารณาคำหลัก ๒ คำที่เกี่ยวข้อง คือ *มหิตล* อันเป็นชื่อของมหาวิทยาลัย และ *ปัญญา* หรือ wisdom ตามคติพระพุทธศาสนา

ความหมายของ *มหิตล*

คำว่า *มหิตล* เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต จาก *มहि* “แผ่นดิน” + *ตล* “พื้น, ชั้น” *มหิตล* จึงแปลได้ว่า “พื้นแผ่นดิน” คำอื่นๆ ในภาษาไทยที่มีโครงสร้างคำและความหมายในลักษณะเดียวกันก็ได้แก่ *พสุธาตล*, *ภูวตล* และ *เมทนีตล* (จาก *วสุธา* + *ตล*, *ภูว* + *ตล* และ *เมทนี* + *ตล* ตามลำดับ) คำชุดนี้ ซึ่งมีปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ล้วนแปลได้ว่า “พื้นแผ่นดิน, พื้นโลก”

นอกจากพจนานุกรมไทยแล้ว ความหมายของ *มหิตล* จะกระจ่างขึ้นโดยอาศัยแหล่งอ้างอิงดังต่อไปนี้

The Pali Text Society's Pali-English Dictionary ของ Rhys Davids ให้ความหมายของ *มहि* ว่า “โลก” และ *มหิตล* “พื้น (โลก)”

The Practical Sanskrit-English Dictionary ของ Apte ให้ความหมายของ *มหิตล* ว่า “พื้นผิวโลก”

ในทำนองเดียวกัน *A Sanskrit-English Dictionary* ของ Monier-Williams ให้ความหมายของ *มहि*, *ตล* และ *มหิตล* ดังนี้

มहि “ ‘โลกใหญ่’ โลก (ในภาษาอุคหลัง หมายถึง พื้นแผ่นดิน, พื้นดิน, แผ่นดิน, ประเทศ ...” ด้วย)

ตล “พื้นผิว, ชั้น, หลังคาแบน (ของบ้าน) ...”

มหิตล “พื้นผิวโลก, พื้นแผ่นดิน, พื้นดิน”

ท้ายที่สุด *A Practical Sanskrit Dictionary* ของ Macdonell ให้ความหมายของ *มहि* ว่า “โลก, พื้นแผ่นดิน, พื้นดิน, แผ่นดิน, ประเทศ, อาณาจักร ...” และให้ความหมายของ *ตล* ว่า “พื้นผิว, ระบาย; ... -*ตล* ที่ลงท้ายคำสมาส มักไม่ต้องแปล”

จากข้อมูลข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่า

มหิตล (*มหิ + ตล*) ในบาลีและสันสกฤต แปลตามรูปศัพท์ได้ว่า “พื้นผิวโลก, พื้นแผ่นดิน” แต่เนื่องจาก *ตล* ที่อยู่ท้ายสมาส มักไม่สื่อความเพิ่ม คำว่า *มหิตล* (แผลงเป็น *มหิตล* และ *มหิตล* ในภาษาไทย) จึงมีความหมายเพียงว่า “โลก, พื้นแผ่นดิน, พื้นดิน” และใช้ในความหมายว่า “แผ่นดิน, ประเทศ, อาณาจักร” ด้วย

ปัญญา หรือ wisdom ตามคติพระพุทธศาสนา

เนื่องจากการให้คุณค่าอย่างมากแก่สารสนเทศ ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบัน จึงน่าจะจำแนกข้อแตกต่างสามเส้าของ **ข้อมูล**, **สารสนเทศ** และ **ความรู้**

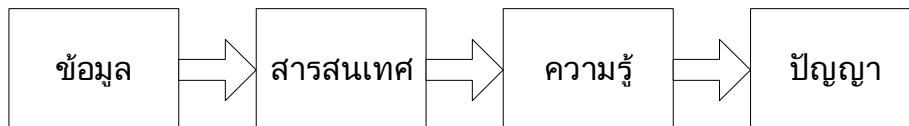
ข้อมูล (data) หมายถึง กลุ่มข้อเท็จจริงและตัวเลขโดยเอกเทศ ซึ่งจะถือว่ามีความสำคัญก็เมื่อเป็นข้อมูลดิบ เพื่อนำไปประมวลผลให้กลายเป็นสารสนเทศ

สารสนเทศ (information) หมายถึง กลุ่มข้อมูลดิบที่ผ่านการประมวลผล ที่เมื่อตีความหมายแล้วพร้อมที่จะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง

ความรู้ (knowledge) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในกลุ่มสารสนเทศที่ผ่านการจัดให้เข้าระบบ เพื่อนำไปใช้ในกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง

เมื่อมองจากแง่มุมของพระพุทธศาสนา ก็เห็นได้ชัดว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะก้าวต่อจากลำดับต่อเนื่องของ ข้อมูล-สารสนเทศ-ความรู้ ขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง กล่าวคือ สิ่งที่อยู่เหนือกว่าสามสิ่งนี้ก็คือ **ปัญญา** หรือ wisdom ตามคติพระพุทธศาสนา นั่นเอง

กล่าวโดยย่อ การก้าวตามลำดับขั้นจากข้อมูลสู่ปัญญาอาจแสดงให้เห็นด้วยแผนภูมิดังนี้

ในหนังสือ *การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน* ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ได้พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “ปัญญา” กับ “ความรู้” ดังนี้

“โดยสรุป ปัญญา ๒ ด้านที่สำคัญยิ่ง คือ ปัญญาที่เข้าถึงความจริงแห่งธรรมชาติของธรรมชาติ และปัญญาที่สามารถใช้ความรู้ที่จัดตั้งวางระบบแบบแผนจัดดำเนินการให้ชีวิตและสังคมมนุษย์ได้ประโยชน์สูงสุดจากความจริงนั้น”

ในอีกด้านหนึ่ง เนื่องจาก “ความรู้” ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีหลากหลายแง่มุม อาจแตกต่างกันได้หลายชนิดหลายระดับ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะเน้นแง่พลวัตของ “ปัญญา” ในฐานะการรู้การเข้าใจ มิใช่เพียงแต่ความรู้ในฐานะที่เป็นสมบัติหรือผลบั้นปลาย เมื่อมองในแง่นี้ ปัญญา ซึ่งหมายถึง “ความสามารถระดับสูงทั้งมวลแห่งการรู้” จึงเป็นหลักประกันที่จะทำให้มนุษย์เข้าถึงความรู้ทุกระดับ ตั้งแต่ความรู้ขั้นธรรมดาสามัญในชีวิตประจำวัน ตลอดไปจนถึงขั้นสูงสุด เรียกว่า *สัมโพธิ*

“ความรู้แจ้ง” คือความหยั่งรู้ในสังขารของชีวิตซึ่งนำไปสู่ความพ้นทุกข์ในที่สุด “ปัญญา” จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญยิ่งตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนา เป็นขั้นสูงสุดใน “ไตรสิกขา” (ต่อจาก ศีล และสมาธิ) ฉะนั้น การมีคำว่า “ปัญญา” เป็นส่วนหนึ่งของปณิธานสถาบันอุดมศึกษาจึงมีเหตุผลอันสมควรแล้ว

ความเหมาะสมของปณิธานใหม่ของมหาวิทยาลัย

อาจมีข้อกังขาเกิดขึ้นถึงความเหมาะสมของปณิธานใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดลที่ใช้ว่า “ปัญญาของแผ่นดิน” ซึ่งเห็นได้ชัดว่าคิดสร้างขึ้นมาจากความหมายของคำว่า มหิดล อันเป็นพระนามของสมเด็จพระบรมราชชนก แต่ครั้งเมื่อวิเคราะห์ให้ลึกลงไป ก็เห็นได้ชัดว่าปณิธานของมหาวิทยาลัยมีความสำคัญมากเช่นกัน ในแง่ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะบรรลุจุดหมายในการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย ในเมื่อนามมหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การที่มีปณิธานอันสอดคล้องกับนามมหาวิทยาลัย ก็ต้องถือว่าเป็นการเชิดชูพระเกียรติยศแห่งสมเด็จพระราชบิดาให้เกียรติยิ่งขึ้นไปอีก

กล่าวโดยสรุป วลีว่า “ปัญญาของแผ่นดิน” จึงเหมาะสมที่จะเป็นปณิธานใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดลโดยแท้

หนังสืออ้างอิง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ปยุตโต, ป. อ. (พระพรหมคุณาภรณ์). ๒๕๓๕. การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ.

Apte, Vaman Shivram. 1965. *The Practical Sanskrit-English Dictionary*. 3rd ed. Delhi: Motilal Banarsidass.

Dauids, T. W. Rhys. 1921–1925 [1966]. *The Pali Text Society’s Pali-English Dictionary*. London: Luzac & Company, Ltd.

Macdonnell, Arthur Anthony. 1958. *A Practical Sanskrit Dictionary*. London: Oxford University Press.

Monier-Williams, Monier. 1899 [1964]. *A Sanskrit-English Dictionary*. Oxford: Oxford University Press.

Payutto, P. A. (Phra Brahmabunabhorn). *Education for Sustainable Civilization* [in Thai]. *The Royal Institute’s Dictionary B.E. 1999* [in Thai]. Bangkok: The Royal Institute of Thailand.

Stair, Ralph M. and George W. Reynolds. *Principles of Information Systems*. 4th ed. Cambridge: Course Technology.

